

Stort potentiale for øget arbejdsudbud blandt deltidsbeskæftigede

Mange deltidsbeskæftigede ønsker at arbejde mere, end de allerede gør. Der er potentiale for at øge arbejdsudbuddet med op til 30.000 fuldtidspersoner, hvis disse ønsker indfris. Det ekstra arbejdsudbud findes især inden for brancher med store grupper af deltidsansatte, eksempelvis handel, erhvervsservice og den offentlige sektor. Men også inden for industrien er der en del, som ønsker flere timer.

Langt til mangel på arbejdskraft

Dårligt er der kommet lyspunkter i dansk økonomi med stigende beskæftigelse og øget økonomisk vækst, før der atter debatteres med udgangspunkt i mangel på arbejdskraft. Der er langt fra tale om en mangelsituation på arbejdsmarkedet, og beskæftigelsen ligger fortsat næsten 60.000 personer under, hvad anses for et normalt leje.¹ Derudover vurderer Finansministeriet, at arbejdsstyrken underliggende stiger med yderligere godt 80.000 personer mellem 2015 og 2020, blandt andet som følge af tilbagetrækningsreformen.²

Det udelukker ikke, at der kan blive tale om begrænset arbejdskraft i specifikke geografiske områder, brancher eller stillingsbetegnelser. Eller at der kan blive behov for at øge arbejdsudbuddet yderligere. Ofte kan de foreslåede løsninger på udfordringer med eventuelle rekrutteringsvanskeligheder koge ned til: Importér mere arbejdskraft eller sæt overførslerne ned. Et alternativ er at forbedre den aktuelle arbejdsstyrkes kompetencer, så der er flere med de efterspurgte kvalifikationer. Et andet bud er sikre at de, som allerede arbejder, har mulighed for at arbejde mere.

Stort potentiale blandt deltidsansatte – især inden for handel mv. og offentlige brancher

Der er et væsentligt potentiale for øget arbejdsudbud blandt deltidsbeskæftigede. Der er næsten 100.000 deltidsansatte på det danske arbejdsmarked, som ønsker at arbejde flere timer pr. uge. Det svarer til knap 15 pct. af de deltidsansatte. De ekstra ønskede arbejdstimer indebærer et potentielt arbejdsudbud svarende til 30.000 flere fuldtidspersoner, fordelt på ca. 20.000 i de private brancher og ca. 10.000 i de offentlige, *jf. tabel 1*. Det er især i handel- og transportbranchen (som tillige omfatter hotel og restauration), at det private potentiale er stort, men relativt set er potentialet inden

¹ Jf. Økonomisk Redegørelse, maj 2015.

² Jf. Konvergensprogrammet 2015.

for erhvervsservice (som bl.a. inkluderer rengøring) også betydeligt.

Tabel 1. Deltidsbeskæftigede, som ønsker at arbejde mere

	Antal, som			
	Deltidsansatte i branchen	ønsker flere timer	Gns. ønsket ekstra arbejdstid	Potentielt ekstra arbejdsudbud
	<i>Personer</i>	<i>Personer</i>	<i>Timer pr. uge</i>	<i>Fuldtidspersoner</i>
Privat i alt	419.000	61.000	12,1	20.000
<i>Heraf: Industri mv.</i>	36.000	4.000	12,8	1.400
▪ <i>Handel og transport mv.</i>	212.000	33.000	12,1	10.800
▪ <i>Erhvervsservice</i>	57.000	10.000	12,4	3.400
▪ <i>Øvrig privat service</i>	36.000	3.000	11,5	900
▪ <i>Kultur og fritid mv.</i>	56.000	9.000	12,3	3.000
Offentlig	271.000	40.000	9,7	10.500
I alt	690.000	101.000	11,2	30.500

Anm.: Offentlig dækker over branchen Offentlig administration, undervisning og sundhed. Handel og transport mv. inkluderer hotel og restauration. Øvrig privat service dækker over finansiering og forsikring, ejendomshandel og udlejning samt information og kommunikation.

Kilde: Arbejdskraftundersøgelsen, 2014, særkørsel og egne beregninger.

Flest kvinder på deltid – og flest kvinder ønsker flere timer

Der er ca. dobbelt så mange kvinder på deltid som mænd, men andelen, som ønsker at arbejde flere timer, er nogenlunde lige. Potentialet opgjort i personer er dermed også størst blandt kvinderne. Fordelt mellem offentlige og private brancher udgør potentialet blandt offentligt ansatte kvinder omkring halvdelen af det samlede potentiale, mens tre fjerdedele af potentialet blandt mænd ligger i den private sektor. For begge køn er det branchen handel og transport mv., der har hovedparten af det private potentiale, *jf. tabel 2.*

Tabel 2. Deltidsbeskæftigede fordelt på køn

	I alt	Mænd	Kvinder
	<i>Personer</i>		
Privat i alt	419.000	179.000	239.000
<i>Heraf: Industri mv.</i>	36.000	17.000	19.000
▪ <i>Handel og transport mv.</i>	212.000	89.000	123.000
▪ <i>Erhvervsservice</i>	57.000	23.000	34.000
▪ <i>Øvrig privat service</i>	36.000	17.000	19.000
▪ <i>Kultur og fritid mv.</i>	56.000	19.000	37.000
Offentlig	271.000	54.000	217.500
I alt	690.000	233.000	456.000
Antal, der ønsker flere timer	101.000	31.000	62.000

Kilde: Arbejdskraftundersøgelsen, 2014, særkørsel.

Størst potentiale blandt ufaglærte

Langt hovedparten af det ekstra arbejdskraftpotentiale er blandt ufaglærte. Der er kun et begrænset arbejdskraftpotentiale blandt faglærte. Mens især kvinder med en videregående uddannelse i den offentlige sektor også har et væsentligt potentiale for øget arbejdsudbud, *jf. tabel 3.*

Tabel 3. Potentielt ekstra arbejdsudbud fordelt på køn og uddannelse

	I alt	Mænd	Kvinder
Alle	<i>Fuldtidspersoner</i>	----- Pct. -----	----- Pct. -----
Privat	20.000	46	54
<i>Heraf: Handel og transport mv.</i>	<i>10.800</i>	<i>47</i>	<i>53</i>
Offentlig	10.500	25	75
I alt	30.500	38	62
Ufaglært			
Privat	10.600	37	63
<i>Heraf: Handel og transport mv.</i>	<i>7.100</i>	<i>46</i>	<i>54</i>
Offentlig	3.900	25	75
I alt	14.500	38	62
Faglært			
Offentlig	1.900		100
I alt	2.700		100
Videregående uddannelse			
Offentlig	3.700	32	68
I alt	5.400	28	72

Anm.: Af diskretionshensyn er fordelingen af ønsket arbejdstid ikke komplet, og der er endvidere udeladt personer med uoplyst uddannelsesniveau. Derfor summer potentialet for de enkelte uddannelsesgrupper ikke nødvendigvis til totalen.

Kilde: Arbejdskraftundersøgelsen, 2014, særkørsel og egne beregninger.

Studerende udgør godt en tredjedel af de deltidsbeskæftigede er også studerende, dvs. knap 260.000 personer varetager et deltidsjob ved siden af studierne. De studerende udgør næsten halvdelen af de privatansatte deltidsansatte. Især inden for handel og transport mv. er andelen høj, hvor 60 pct. af de deltidsansatte også er studerende. Modsat udgør de studerende kun omkring en femtedel af de offentlige deltidsansatte, jf. tabel 4.

Tabel 4. Studerende udgør en stor del af de deltidsansatte

	Deltidsansatte	Studerende	Andel studerende
	----- Personer -----		Pct.
Privat i alt	419.000	205.000	49
<i>Heraf: Industri mv.</i>	<i>36.000</i>	<i>13.000</i>	<i>36</i>
▪ <i>Handel og transport mv.</i>	<i>212.000</i>	<i>128.000</i>	<i>60</i>
▪ <i>Erhvervsservice</i>	<i>57.000</i>	<i>18.000</i>	<i>32</i>
▪ <i>Øvrig privat service</i>	<i>36.000</i>	<i>14.000</i>	<i>39</i>
▪ <i>Kultur og fritid mv.</i>	<i>56.000</i>	<i>26.000</i>	<i>46</i>
Offentlig	271.000	52.000	19
I alt	690.000	257.000	37
Antal, der ønsker flere timer	101.000	33.000	33

Anm.: Af diskretionshensyn er der brancher hvor antallet af studerende ikke kan opgøres. Dermed kan summen afvige fra totaltallet. Studerende dækker skoleelever, studerende og kursister.

Kilde: Arbejdskraftundersøgelsen, 2014, særkørsel og egne beregninger.

Ikke-studerende Deltidsansatte, der ikke studerer, har i lidt højere grad ønsker om ønsker i højere grad flere timer høje arbejdstid, ligesom de ønsker lidt flere timer i gennemsnit, jf. tabel 5. Det potentielle ekstra arbejdsudbud findes dermed i lidt højere grad blandt medarbejdere, hvor jobbet er deres primære aktivitet.

Tabel 5. Potentielt ekstra arbejdsudbud fordelt efter studiestatus

	Ikke-studerende	Studerende	I alt
Antal, der ønsker flere timer (personer)	68.000	33.000	101.000
Andel, der ønsker flere timer (pct.)	15,7	12,8	14,6
Gns. ekstra arbejdstid (timer/uge)	11,5	10,5	11,2
Potentielt ekstra arbejdsudbud (fuldtidspersoner)	21.100	9.400	30.500

Anm: Studerende dækker skoleelever, studerende og kursister.

Kilde: Arbejdskraftundersøgelsen, 2014, særkørsel og egne beregninger.

For alle de private brancher stammer arbejdsudbudspotentialet i højere fra medarbejdere, som er mere fast knyttet til arbejdsmarkedet. Det ses ved, at de studerendes andel af arbejdsudbudspotentialet er mindre end de studerendes andel af deltidsbeskæftigelsen, *jf. tabel 6.*

Tabel 6. Potentielt ekstra arbejdsudbud fordelt efter studiestatus og branche

	Ikke-studerende	Studerende	Studerendes andel
	----- Fuldtidspersoner -----		Pct.
Privat i alt	12.900	7.100	36
▪ Handel og transport mv.	6.600	4.200	39
▪ Erhvervsservice	2.500	900	26
▪ Kultur og fritid mv.	1.900	1.100	37
Offentlig	8.200	2.300	22
I alt	21.100	9.400	31

Anm: Af diskretionshensyn er der brancher, hvor antallet af studerende ikke kan opgøres. Dermed kan summen afvige fra totaltallet. Studerende dækker skoleelever, studerende og kursister.

Kilde: Arbejdskraftundersøgelsen, 2014, særkørsel og egne beregninger.